

Geologiczne uwarunkowania wybranych walorów geoturystycznych Pogórza Spisko-Gubałowskiego

Aneta Ptaszek*

Pogórze Spisko-Gubałowskie budują paleogeńskie utwory należące do fliszu podhalańskiego oraz, w wąskim pasie w północnej części, utwory pienińskiego pasa skałkowego. Od Starego Bystrego po Nową Białą pojawiają się ciekawe formy wapiennych skałek, których powstanie jest uwarunkowane litologią; są zbudowane z odpornych na wietrzenie utworów jurajskich i jurajsko-dolnokredowych, należących do jednostek skałkowych pienińskiego pasa skałkowego (Birkenmajer, 1979). Wyróżniają się obiekty znajdujące się pod ochroną, tj. skałka Rogoźnicka ze stanowiskiem muszlowca — stratotypem ogniwa muszlowca z Rogoźnika (Birkenmajer,

1977), przełom Białki pod Kremapachami z profilami skałek Kramnicy i Obłazowej oraz zjawiskami krasowymi, a także skałka Szaflarska i Cisowa, zbudowane z utworów należących do serii czorsztyńskiej.

W dolinach głównych rzek Pogórza Spisko-Gubałowskiego, nawiązujących do regionalnych stref uskokowych niecki podhalańskiej (Kępińska, 1997), są spotykane liczne efekty procesu erozji. W brzegach dolin spotykamy wiele odsłonieć fliszu podhalańskiego, a w miejscach występowania odpornych ławic piaskowców, pośród mniej odpornych łupków, powstają stopnie lub wodospady (np. wodospad w potoku Kacwinianka na Spiszu). W krajobrazie wyraźnie kontrastują sąsiadujące z Obniżeniem Orawsko-Podhalańskim jednostki Pienin, Tatr i Beskidów, obrazując związek budowy geologicznej i rzeźby. Interesujące jest wykorzystanie miejscowych surowców w zabytkowym budownictwie (wapienie krynowide, piaskowce, glina).

---

*Katedra Geologii Ogólnej i Matematycznej, Akademia Górniczo-Hutnicza, al. Mickiewicza 30, 30-059 Kraków; ptaszek@geol.agh.edu.pl